

SOVJETS NYA NEP

GENTEMOT KOLCHOZBÖNDERNA

Av jur. kand. ALEKSANDER KAEELAS

SOVJETS jordbrukspolitik förefaller efter Stalins död vad kolchozböndernas (kolchoznik) s. k. stödjordbruk (bihushåll) beträffar ha gjort helomvändning. I rak motsats till den av Stalin dirigerade politiken, som gick ut på att likvidera stödjordbruken, ha dessa nu ansetts vara önskvärda. De uppmuntras nu både genom förmåner som staten beviljar, och genom att kommunistpartiet propagerar för dem som mycket viktiga medel för att skapa »överflöd» av matvaror.

Detta betyder, att kolchozbondens privata initiativ nu måste rädda Sovjetunionen ifrån matvarubristen. I detta hänseende påminner den nya jordbrukspolitik om NEP, den s. k. nya ekonomiska politiken från Lenins tid 1921—1925. Även då måste den personliga företagsamheten rädda folket ifrån hungersnöden.

Sovjetunionens finansminister Zverev inledde den nuvarande nya jordbrukspolitik med sitt budgettal vid Högsta Rådets session den 5 aug. 1953 och Ministerrådets ordförande Malenkov med sitt framträdande den 8 aug. 1953 vid samma session av Högsta Rådet. Båda två lovade att minska jordbruksskatten på kolchozböndernas privata stödjordbruk samt tvångsleveranserna. Vid samma session, den 8 aug. 1953, framlades den nya jordbruksskattelagen. Den slutgiltiga utformningen av den nya jordbrukspolitik gav förste sekreteraren i Kommunistpartiets centralkommitté Chrusjtjev med sitt tal vid centralkommitténs plenum den 3 sept. 1953, som väckte stor uppmärksamhet, och samma plenarförsamlings beslut den 7 sept. 1953 angående jordbrukets befrämjande. Sedermera följde redan i samma månad tre förordningar rörande kreatursavelns befrämjande, ökning av potatis- och grönsaksproduktionen samt effektivisering av traktorstationernas verksamhet; alla tre förordningarna blevo utfärdade gemensamt av Ministerrådet och Kommunistpartiets centralkommitté. Slutpunkten för den nya jordbrukspolitik sätte emellertid Minister-

rådets vice ordförande Mikojan med sitt tal i Moskva den 17 okt. 1953 på en konferens med handelsanställda från hela Unionen, varpå ännu samma månad följde tre förordningar angående handels fortsatta utveckling. I slutet av år 1953 och början på 1954 har ytterligare utkommit en hel rad nya förordningar och föreskrifter, men dessa ge inte mera något principiellt nytt utan utgöra praktiska tillämpningar av de grundtankar som Zverev—Malenkov—Chrusjtjev—Mikojan framlagt.

För att popularisera den nya jordbrukspolitiken har kommunistpartiet satt i gång ett jättestort propagandamaskineri. Tryckeriernas rotationspressar leverera broschyrer i massupplagor och antalet agitationstal till kolchozbönderna tycks överträffa all tidigare presterad jordbrukspropaganda. Denna propaganda frammanar för läsare och åhörare bilden av hur kolchozbönderna till följd av denna nya jordbrukspolitik komma att leva ett förmöget liv, och hur det i städerna kommer att finnas rikligt med matvaror.

Även i den fria världen har Sovjets nya jordbrukspolitik väckt ganska stor uppmärksamhet. Många publicister som befatta sig med frågor rörande Sovjet ha analyserat densamma. Några av dem ha kommit till ganska fantastiska resultat. Nikolaus Basseches t. ex. finner att den listige ryske bonden nu har »genom en slugt och förslaget genomförd produktionsstrejk vunnit över den kommunistiska staten» (se »Samtid och Framtid» 1954 sid. 17—21).

Här nedan skola också vi försöka närmare betrakta Sovjets nya jordbrukspolitik, men endast en sida av den, nämligen den som berör kolchozbondens personliga stödjordbruk. Artikelns begränsade utrymme medger inte behandling av den nya jordbrukspolitiken i dess helhet.

Kolchozbondens stödjordbruk. Som bekant får varje kolchozfamilj enligt normalstadgarna för kolchozerna ha ett privat stödjordbruk. Stödjordbruket får i regel omfatta högst 0,6 ha trädgårdsland, 2 kor, 1—2 svin, 10 får och ett obegränsat antal fjäderfä. I enskilda distrikt gälla normer som skilja sig från denna huvudregel, antingen något högre eller lägre, men dessa sårnormer torde inte förändra den allmänna genomsnittsbilden. För stödjordbruket är det inte av vikt, hur stor kolchozfamiljen är, om den består av en ogift person eller av en månghövdad storfamilj, om kolchozfamiljens medlemmar äro släkt med varandra eller ej. Det väsentliga är endast, att de måste bo och äta tillsammans.

Det är egentligen dessa små trädgårdsland och kon och gri-

sen som kolchozfamiljerna förfoga över, som kolchozbönderna hittills ha kunnat föda sig, eftersom den ersättning som de ha fått av kolchozen vanligtvis varit så liten, att den inte har räckt till familjens uppehälle. Under det andra världskriget räddade dessa stödjordbruk även stadsbefolkningen från svältdöden. Det kan hända, att myndigheterna just därför blundade för att kolchozbönderna då på många ställen själva utökade sina trädgårdsland och antalet kor och grisar utöver de i normalstadgarna fastslagna normerna. Efter kriget pressades stödjordbruken återigen in i de av normalstadgarna givna gränserna. För ungefär fyra år sedan började man att pressa dem ännu mera. Då började en av Stalin dirigerad chikaneringspolitik mot stödjordbruken, vars mål tycks ha varit deras »frivilliga» likvidation. Kolchozbönderna använde för mycken energi och arbetskraft på sina stödjordbruk, sades det upprepade gånger. Kolchozbonden vore inte i behov av något stödjordbruk; allt han behövde, finge han från kolchozen.

Kolchozernas generalförsamlingar sammankallades, och kolchozbönderna fingo »frivilligt» rösta för det framlagda förslaget att de skulle minska sina trädgårdsland och antalet djur ungefär till hälften av den norm, som var tillåten enligt normalstadgarna. Från år till år ökades jordbruksskatten på stödjordbruken och normerna för tvångsleveranserna. Kolchozbönderna fingo vanligtvis inte längre beta sina kor på kolchozens betesmark, och de fingo inte lov att slå gräs på kolchozängen åt dem. För att kunna förfölja stödjordbruken inrättades t. o. m. för tre år sedan en till Ministerrådet knuten, härför avsedd institution, Rådet för kolchozangelägenheter. I dess tjänst anställda kontrollörer, som hade allmän åklagares befogenheter, foro ifrån kolchoz till kolchoz och kontrollerade, att inte någon kolchozfamilj hade mera trädgårdsland eller kreatur än vad de själva »frivilligt hade beslutat» att äga. Den som hade någon kvadratmeter trädgårdsland eller något kreatur därutöver, överantvordades åt domstolen som en den där hade förbrutit sig mot kolchozens normalstadgar.

Samtidigt fingo kolchozföreståndarna instruktioner att från kolchozbönderna för ett billigt officiellt pris köpa de kor dessa ägde för att på detta enkla sätt även genomföra kolchozens kreatursuppfödningssplan. Kolchozbonden hade mycket ofta att välja mellan att låta sin ko svälta ihjäl eller att för en obetydlig ersättning överlåta den till kolchozen.

Följden därav blev enligt av Chrusjtjev lämnade uppgifter, att antalet kor på stödjordbruken år 1953 jämfört med antalet kor

före kriget hade minskat med 6 500 000 och att 45 % av kolchoz-familjerna inte hade någon ko alls. Under samma tidsperiod hade sammanlagda antalet kor i Sovjetunionen minskat med 3 500 000. Detta betyder med andra ord, att av de kor som hade tagits ifrån kolchozbönderna, ungefär hälften, 3 000 000 kor, försvunnit i kolchozhjordarna. Kolchozerna kunde inte ens genom att ifrån kolchozbönderna fråntaga deras personligen ägda kor genomföra sina kreatursuppfödningssplaner.

Ur andra, inofficiella, källor har man tillräckligt med trovärdiga uppgifter för att man skall sluta, att många kolchozbönder på ett par tre år hade kommit i sådana leverans- och betalningssvårigheter, att de inte hade några utsikter att komma ur dem. Det återstod för många ingen annan utväg än att helt likvidera stödjordbruket. I en sådan situation skulle Stalins chikaneringspolitik verkligen ha nått sitt mål — kolchozbönderna skulle ha »frivilligt» lagt ned sina stödjordbruk och blivit lantarbetare i kolchozen utan trädgårdsland och ko.

Kreatursfoder. Den första lärkan som bebådade ankomsten av den nya jordbrukspolitiken, uppenbarade sig i själva verket under höskörden 1953. Då rekommenderade plötsligt såväl kommunistpartiet som jordbruksministeriet kolchozerna, att dessa skulle ge varje kolchozbonde som deltog i höskörden redan förskottsvis en viss mängd hö; överträffades den planenligt beräknade höavkastningen, skulle lämnas ytterligare en viss procent av det hö varmed skördeplanen överskreds. En sådan rekommendation som under sovjetregimen i själva verket är en order, framkallade redan aningen, att inställningen till kolchozbondens ko i grunden hade förändrats. Hitintills hade kolchozbonden kunnat få hö som naturaersättning endast om kolchozen hade något kvar, sedan det egna behovet hade blivit täckt och tvångsleveranser och »frivillig» försäljning till staten hade ägt rum. Ofta blev det ingenting kvar och kolchozbonden kunde inte få något hö.

Partiets centralkommittés plenarbeslut den 7 sept. 1953 förpliktade redan kolchozerna att ge de enskilda kolchozbönderna en del (5—30 %) av höet och dessutom betesmark för deras egna kreatur. Detsamma sades även i förordningen om kreatursavelns befrämjande i september 1953, som dessutom utlovade kolchozbönderna möjlighet att själva slå gräs vid skogskanter, vägar och dikesrenar. Den sistnämnda förordningen förpliktade kolchozerna att hjälpa kolchozbönderna med att anskaffa kreatur och fjäderfä och gav de statliga kläcknings- och fjäderfäuppfödningssanstalterna

tillåtelse och rekommendation att sälja en del kycklingar till kolchozbönderna (hitintills hade dessa endast försett kolchozer och sovchozer med kycklingar). Centralkommitténs ovannämnda beslut förbjöd kolchozerna att fortsätta massuppköpen av kreatur från de enskilda kolchozbönderna, såsom detta hitintills hade skett för genomförande av kolchozernas kreatursuppfödningssplan.

Vid tiden för skördearbetenas slut kunde man i sovjetpressen läsa en rad smånotiser, hur den ena eller den andra kolchozen lämnat hö åt sina medlemmar. Vid årets slut infördes redan i tidningarna smånotiser av den innebörden, att den ena och den andra kolchozen hade lämnat sina medlemmar kalvar på kredit. Sådana notiser inför sovjetpressen i bestämd avsikt — som exempel vilka böra efterföljas av andra kolchozer.

Jordbruksskatten. I sitt tal sade Malenkov rent ut, att på grund av en felaktig skattepolitik, nämligen de betungande skatter som vila på kreatur tillhörande kolchozböndernas stödjordbruk, har en minskning av antalet kreatur ägt rum, särskilt i fråga om kor som äro kolchozfamiljernas personliga egendom. Den av finansminister Zverev presenterade nya budgeten minskar den sammanlagda inkomsten av jordbruksskatten fr. o. m. 1 juli 1953 med ungefär hälften. Och medan kolchozbonden hitintills har fått betala jordbruksskatt särskilt för varje kreatur, varje grönsaksodling och t. o. m. för varje bikupa, så föreskriver nu den nya jordbruksskattelagen en gemensam skatt på varje hundra hektar av den privat brukade jorden, en skatt som beroende på det territoriella läget rör sig om 3—22 rubel. Därmed blir beskattningen å ena sidan enklare och å andra sidan stimulerar den kolchozbönderna att hålla flera kreatur, såsom Zverev med all rätt påpekade i sitt budgettal. Skatteskulder som hade uppstått under de föregående åren strökos helt och hållet.

En uppfattning av hur stor kolchozböndernas jordbruksskatt i själva verket var, och hur hög den fortfarande blir trots sänkningen, kunna vi få genom att som exempel ta Sovjet-Estland, där den nya skattesatsen är 4 rubel per ar. Finansministern i Sovjet-Estlands marionettregering Anatoli Tihane skrev nämligen med anledning av den nya skatten en längre artikel i det estniska kommunistpartiets huvudorgan »Rahva Hääl» den 27 aug. 1953, där han framhöll följande exempel: om kolchozbonden i sitt personliga hushåll skulle ha 0,5 ha åkerjord, 0,04 ha trädgård, en ko, en gris och fem får, så betalade han år 1952 592 rubel 50 kopek i jordbruksskatt, år 1954 emellertid 216 rubel.

Den estniska kolchozbondens årsinkomst från kolchosen var år 1952 enligt på olika vägar insamlade uppgifter i medeltal i kon-
tanter ca 900 rubel och i natura omkr. 400 kg spannmål, ungefär
250 kg potatis och omkr. 200 kg hö. Med en så liten årlig inkomst
var den förra jordbruksskatten verkligen svår att klara, och
t. o. m. den nya sänkta skatten är ganska betungande.

Den väsentligaste omständigheten vid skattens minskning före-
faller just vara, att skatten i fortsättningen kommer att utkrävas
på den brukade jorden. Alltså betalar den kolchozbonde, som har
flera kreatur och odlar grönsaker på sin jord lika mycket skatt
som den som inte har djur utan endast odlar råg på sin jord. Detta
stimulerar otvivelaktigt till intensivare arbete med det privata
stödjordbruket.

Tvångsleveranser. Lika viktig som den direkta jordbruksskatten
är den tvångsmässiga försäljningen till staten av kreatur och jord-
bruksprodukter. Malenkov sade i sitt tal, att man vid tvångsleve-
ranserna hitintills inte hade tillräckligt beaktat kolchozböndernas
materiella intresse, och lovade att i fortsättningen för det första
minska försäljningsplikten och för det andra höja de för tvångs-
försäljningen fastställda priserna. Detsamma betonade Chrusjtjev
i sitt tal. Förordningen från september 1953 som utfärdades efter
dessa tal, sänker kolchozböndernas förpliktelser till tvångsleverans
och höjer de vid tvångsleveranserna betalda priserna. De skulder
som hade uppstått under de föregående åren, även vad potatisleve-
ranserna beträffar, strökos helt och hållet.

Enligt förordningen är kolchozbonden i fortsättningen förplik-
tad att från sitt privata stödjordbruk till staten årligen tvångs-
mässigt sälja: 30 kg kött (levande vikt), 1 1/2—5 tjog ägg, 60—110
liter mjölk per ko och 200—900 g ull per får, varvid kött och ägg
måste säljas även då kolchozbonden själv inte har några kreatur
eller höns i sitt hushåll. Dessa försäljningsnormer äro betydligt
mindre än de tidigare gällande, men de äro för en jordbit på högst
0,6 resp. 0,3 ha ändå ganska höga.

Priserna på tvångsleveranser höjdes på samma gång ganska av-
sevärt, på nötkött t. o. m. mera än 500 % (levande vikt), på mjölk
och smör ung. 200 %. Sålunda betalas nu vid tvångsleveranserna
för nötkött och fårkött 1: 50 rubel per kg (levande vikt), för fläsk
3: 20 rubel per kg (levande vikt), för mjölk 55 kopek per liter, för
smör 9 rubel per kg, för ull mellan 9: 53 och 28: 20 rubel per kg
och för potatis i medeltal 100 rubel per ton. Trots denna stora höj-
ning har emellertid prisfrågan icke någon större betydelse, ty ännu

äro även de nya priserna flera gånger lägre än på den öppna marknaden, varför kolchozbönderna fortfarande betrakta tvångsleveranserna helt enkelt som konfiskation eller naturabeskattning. Staten betalar nu t. ex. för smöret som har tagits från kolchozbönderna i form av tvångsleverans 9 rubel per kg, men säljer det i sina detaljaffärer för 25—26 rubel per kg; för svin betalar staten 3: 20 rubel per kg (levande vikt), i de statliga butikerna kostar emellertid fläsk ung. 20 rubel per kg; för nötkreatur betalar staten 1: 50 rubel per kg (levande vikt), men tar i sina livsmedelsaffärer för nötkött omkr. 15 rubel per kg; mjölken kostar i de statliga butikerna i runt tal fem gånger mera än staten betalar kolchozbönderna för den, potatisen fyra och en halv gånger mera.

En viktig omständighet i samband med tvångsleveranserna är leveransnormernas begränsning. På grund av att de blivit ned-satta ha kolchozbönderna nu litet kött, mjölk och ägg över, som de kunna sälja antingen till staten enligt den statliga upphandlingsordningen eller på den s. k. kolchozmarknaden. På den sist-nämnda kan bonden få ett sådant pris, att han har materiellt in-tresse av försäljningen, vilket både Malenkov och Chrusjtjev all-deles riktigt ansågo vara mycket väsentligt.

Statens upphandling. Den tredje pålaga vilken som bekant åvi-lar kolchozbondens privata stödjordbruk är den »frivilliga» för-pliktelsen att till staten sälja animaliska och vegetabiliska jord-bruksprodukter. Normerna för denna försäljningsplikt äro inte fastställda, de äro beroende av hur mycket statens s. k. upphand-lingsagenter och kolchozföreståndarna genom propaganda och på-tryckning kunna pressa ut av kolchozbönderna. För de produkter som ha upphandlats enligt denna ordning betalas det i medeltal mera än dubbla priset jämfört med tvångsleveranserna, men ändå betydligt lägre än marknadspriset. Därför ha kolchozbönderna alltid försökt att sälja så litet som de någonsin våga enligt ord-ningen för statens upphandling. Så blir det troligen även i fort-sättningen, oaktat att de statliga uppköpspriserna ha blivit höjda.

De statliga uppköpspriserna höjdes nämligen för mjölk 1 1/2 gånger, såsom Chrusjtjev omtalade i sitt tal. Uppköpspriset för kött tycks ha höjts med 30—200 %, om man jämför de tidigare pri-serna med de nya. Alltså betalas det nu för de enligt ordningen för statens upphandling förvärvade produkterna följande medel-pris: nötkreatur och får 4: 10 rubel per kg (levande vikt), svin 7 rubel per kg (levande vikt), mjölk 1: 20 rubel per liter och ägg 50 kopek per styck. På den s. k. kolchozmarknaden kan kolchozbon-

den emellertid få t. ex. för ett ägg ända upp till 1 1/2 rubel och på vintern t. o. m. två rubel.

Kolchozmarknad. Den s. k. kolchozmarknaden har hitintills varit och kommer i fortsättningen att i ännu högre grad vara stället, där kolchozbonden får ett pris som motsvarar den allmänna prisnivån. Enligt Mikojans uppgifter fanns det den 1 jan. 1953 i Sovjetunionen 8 474 kolchozmarknadsplatser, av dessa voro 4 100 i städerna och 4 374 i municipalsamhällena. Den av Ministerrådets och Kommunistpartiets centralkommitté gemensamt utfärdade förordningen av oktober 1953 om handelsväsendets fortsatta utveckling förutser, att under året 1954—1956 skall det inrättas ytterligare 508 kolchozmarknadsplatser i städerna. Samma förordning förpliktar de lokala konsumentkooperativerna att på kolchozmarknader öppna egna försäljningsställen, -stånd eller bodar och i dessa taga emot kolchozböndernas produkter till försäljning i kommission mot vederbörlig ersättning (enligt vissa osäkra uppgifter 25 % av försäljningspriset).

Vidare lovade Mikojan att fr. o. m. den 1 okt. 1953 sänka marknadsavgiften på kolchozmarknaderna med 30 % och avgifterna för tjänster (t. ex. köttkontroll, användande av vågen osv.) med 65 %. Detta löfte har också förverkligats genom särskilda förordningar. Dessutom ha de som på kolchozmarknaden sälja svamp och bär plockade i skogen helt och hållet befriats från marknadsavgiften.

Från kolchozbondens ståndpunkt äro emellertid de lättnader och förmåner som ha beviljats på järnvägen de väsentligaste. Nu behöva kolchozbönderna för att transportera sina produkter till torget inte längre vid järnvägsstationen förevisa en skriftlig ansökan (som förut, om järnvägen var överbelastad också kunde avböjas), utan efter att ha förevisat kolchozens medlemskort ha de nu rätt att transportera ända upp till 100 kg jordbruksprodukter på lokaltåg, varvid vid sådana transporter även järnvägsfrakten har sänkts med 15—20 %. På lokalbanorna kring städerna har man även ökat maximivikten för handbagage från hittills gällande 16 kg till 35 kg, och polletteringsvikten från 50 kg till 75 kg på varje biljett (se t. ex. »Rahva Hääl» 12.12. 1953).

Dessutom föreslår sovjetpressen, att kolchoserna nu även skola låna kolchozbönderna sina hästar och lastbilar för att de skola kunna transportera sina produkter till kolchozmarknaden.

Planer. Till följd av ovan skildrade förmåner och eftergifter av olika art, som dock genomförts bara partiellt och ganska återhållsamt, borde kolchozbönderna nu vara materiellt intresserade av

sitt stödjordbruk, enligt vad sovjetpropagandan för närvarande betonar. Utan tvivel äro de intresserade därav, men i så stor utsträckning, som dessa stödjordbruk hjälpa dem att uppehålla livet. Arbetslönen som de erhålla av kolchozen har hitintills inte räckt till för kolchozböndernas uppehälle, därför ha de varit tvungna att på kvällar, nätter och söndagar arbeta på sina trädgårdsland.

Men om vi betrakta de plansiffror, som äro intagna i förordningen rörande kreatursavelns befrämjande, synas dessa milt sagt överraskande. Enligt den där publicerade planen måste redan 1 okt. 1954 i Sovjetunionen finnas kreatur i miljoner i följande proportioner:

	Kolchozbönder och andra en- skilda ägare	Kolchozer	Sovchozer	Summa
Nötboskap	25,7	35	4,8	65,9
Härav kor	16	11,5	1,6	29,2
Får och getter	26,9	104	13,1	144,4
Svin	8,5	21,5	4,3	34,5

Av hela antalet kor måste sålunda den 1 okt. 1954 hela 55 % tillhöra kolchozbönderna och andra enskilda ägare och endast 39 % kolchozerna. Alltså måste kolchozböndernas ytterst obetydliga stödjordbruk prestera mera än hälften av hela Sovjetunionens mjölk-, smör- och ostproduktion.

Av de genom tvångsleverans inkommande äggen måste vidare kolchozbönderna lämna över 80 %, av köttet ungefär hälften. Vad potatisen beträffar måste kolchozbonden från sitt lilla trädgårdsland lämna nära hälften av den genom tvångsleverans inkommande potatisen. Tvångsleveransplanen för potatisen bestämmer nämligen, att av 1953 års skörd kolchozerna skola lämna 2 685 000 ton och kolchozbönderna och andra enskilda brukare 2 090 000 ton.

Om dessa siffror motsvara verkligheten, så äro de å ena sidan en officiell konkursförklaring för kolchozerna given av Sovjet själv. Å andra sidan bekräfta de vilket halmstrå nu kolchozbondens privata stödjordbruk måste bli för det drunknande kolchozbruket.

Dessutom får man av Sovjets tidningspress det intrycket, att myndigheterna hoppas, att kolchozbönderna skola i fortsättningen kunna i ganska hög grad förse även kolchozmarknaden särskilt med trädgårdsprodukter (den andra delen av produkterna som säljes på kolchozmarknaden kommer från kolchozerna).

Om dessa kommunisternas stora förhoppningar någonsin komma att förverkligas, är mycket tvivelaktigt. Fastän kolchozböndernas stödjordbruk, vilka sovjetpropagandan före den nya jordbrukspolitiken nedlåtande men innerst inne alldeles riktigt stämplade som en relik av den kapitalistiska ordningen, hitintills utan tvivel ha visat sig vara livskraftigare än kolchozerna själva, finnas även här naturliga gränser för hur mycket dessa små »kapitalistiska» privatbruk orka producera.

Framtidsperspektiv. Den nu gällande nya jordbrukspolitiken, som ger kolchozböndernas stödjordbruk större andrum, tycks emellertid att döma av alla till buds stående uppgifter ha blivit utarbetad som ett temporärt halmstrå, utan att man därför skulle ha slopat den kollektiva kreatursuppfödningens princip. Även Lenin utlovade under NEP-politikens tid större andrum för det personliga intresset och för den personliga företagsamheten över huvud, »utan att förråda kommunismens grundprinciper», såsom han själv sade.

Även Chrusjtjev har nu med en rent cynisk öppenhet sagt ordagrant följande: »Det kommer en tid, när den kollektiva kreatursuppfödningen uppnår en sådan nivå, att kolchozbondens personliga behov av animaliska produkter till fullo tillfredsställas av kolchozen och då är det inte nyttigt för kolchozbonden att ha kreatur i sin privata ägo... Men så länge som vi inte ha kommit i en sådan situation, att den kollektiva kreatursaveln kan i full utsträckning tillfredsställa hela befolkningen, däribland även kolchozböndernas behov av animaliska jordbruksprodukter, äro kreaturen i kolchozfamiljens privata ägo icke till hinder för den kollektiva kreatursaveln, utan till stöd, och äro nyttiga såväl för kolchozbönderna som också för kolchozer och för staten.» Med andra ord, när kolchozbondens stödjordbruk har hjälpt folket ut ur livsmedelsbristen, då är det inte längre nyttigt för kolchozbonden att ha egna djur, då äro kreaturen i kolchozfamiljens privata ägo bara till hinder för kolchozens kreatursuppfödning. Följaktligen förutsade Chrusjtjev själv tillräckligt tydligt, att efterhand kommer återigen den tid, då kolchozerna få inte långt från gratis överta kolchozböndernas kor, då återigen chikaneringspolitiken mot de »kapitalistiska» stödjordbruken börjar.

Att Chrusjtjevs ord inte voro bara en retorisk deklARATION, utan voro allvarligt menade, bekräftas av den omständigheten, att hela sovjetpressen skyndade sig att upprepa dem. Och när några veckor efter den plenarförsamling av Kommunistpartiets central-

kommitté, där Chrusjtjev fällde dessa cyniska ord, partiplena höllos i delstaterna, då upprepade centralkommittéernas sekreterare där samma ord. Från Baltikum till Kaukasien framhöll då förste partisekreterarna, att »huvudvägen till lösningen av kreatursavelns problem har varit och förblir vägen att höja den kollektiva kreatursuppfödningens nivå» (se t. ex. stenogrammen av det Estniska Kommunistpartiets Centralkommittés förste sekreterare Ivan Käbins tal i »Rahva Hääl» 17 okt. 1953).

Men det ser ut, som om många i sitt önsketänkande både på den här sidan och på andra sidan av järnridån inte ha lagt tillräckligt märke till dessa profetiska ord, alldeles som man på sin tid i början av NEP-politiken inte tog Lenins ord om den nya ekonomiska politiken som ett hjälpmedel ur de temporära svårigheterna tillräckligt allvarligt. Det medförde senare för många NEP-män mycket bittra lidanden. I dag är i Sovjetunionen en s. k. NEP-man, som år 1921—1925 hjälpte till att rädda Ryssland ut ur hungersnöd och industriellt kaos, alltjämt bemött med misstänksamhet.